“ఏ [illegible]”

[illegible]

అన్నయ్య [illegible] ఉండిపోయాడు.

“సరిగా కూర్చో. [illegible]”

తల ఊపాను.

“అలాగే మరిచిపోక అమ్మ చేసి పెట్టినవి అత్తయ్యకి ఇవ్వు.”

“ ”

“[illegible]”

[illegible]

“[illegible]”

మూడు రోజులు హోరాహోరీ [illegible] చివరికి [illegible]

అగాలు ఉన్నవాళ్లే ఉండక [illegible] పెట్టి రావటం నాదే బుద్ధి తక్కువ [illegible]

[illegible] ‘[illegible]’ [illegible]

[illegible]

అమ్మకీ, అన్నయ్యకీ [illegible]యింది.

అన్నయ్య అయితే మా పెద్ద మామయ్య కూతుర్ని ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. హాయిగా ఉన్నాడు.

ఇందరిని చూస కాదన్నాక అన్నయ్యకి అనుమానం వచ్చిందో, ఏమో -- “నువ్వు ఎవరినైనా ప్రేమించావా?” అన్నాడు ఒక రోజు.

“ఏమో?”

“అంటే?”

“ప్రేమించి ఉండవచ్చు; ఉండక పోవచ్చు. కేవలం ఇష్టం లాంటిది కలిగి ఉండవచ్చు. అది ప్రేమగా పరిణమించే లోపునే ఆ అమ్మాయికి పెళ్ళయి పోయింది!” అన్నాను బెంగాలీ పిల్లని తలుచుకుని.

అన్నయ్య నా వంక ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. “అదేమిట్రా?”

“అంతే!”

అన్నయ్య మరి మాట్లాడలేదు.

‘ఏమిటో వీడి మనస్తత్త్వం’ అనుకుని ఉంటాడు. అందరి దృష్టిలో నేనో బంగారు పిచ్చుకని. చదువు, ఆస్తి, ఉద్యోగం—అన్నీ ఉన్నాయి. అమ్మకయితే మహా తొందర.

“ఆ ఊళ్ళో మన కూరలు దొరక వుట. ఆ హోటలు తిండి పడక వీడు చిక్కి శల్యమై పోతున్నాడు రోజురోజుకీ. ఏదేమో తేల్చడు. నా కేమో పాలు పోకుండా ఉంది.”

“అసలు పెళ్ళి చేసుకోవాలని లేదేమో!” అన్నాడు అన్నయ్య.

“లేకేం? నాకు అవస్థగానే ఉంది.”

“పోనీ, ఓ వంటమనిషి నయినా పెట్టుకో” అంది వదిన నవ్వుతూ.

[illegible]

“[illegible]”

“[illegible]”

[illegible]

“జాగ్రత్త.”

మరుక్షణం [illegible] రైలు ముందుకు దూసుకుపోయింది.

నేను సర్దుకుని కూర్చున్నాను కిటికీ లోంచి చూస్తూ.

[illegible] రైలు.

“కూర్చోలేదా?”

[illegible]గా తల తిప్పాను.

సుమారు పదిహేడేళ్ళుంటాయి. ముఖం నిర్మలంగా, ప్రసన్నంగా ఉంది. పమిట నిండుగా కప్పుకుని కూర్చుంది. తలలో పెట్టుకున్న చిన్న మల్లెపూల మాల ఆమె భుజంతో ఆడుకుంటూంది.

రెప్ప వాల్చకుండా చూస్తూ ఉండి పోయాను.

జీవితం కవిత్వమైతే, నా జీవిత మంతా ఆమెని వర్ణించటానికి వ్యయం చేస్తాను.

లేత రంగు సాదా చీర, చేతులకి మట్టి గాజులు. ముఖంపైన కుంకుమ. నే నిన్నాళ్ళూ అన్వేషిస్తున్న మహోత్తర సౌందర్యం రూపు ధరించి ఇలా వచ్చిందేమో?

నేను చూసిన ఆడపిల్లలలోని అందాన్ని చూపి నన్నాకర్షించాలని ప్రయత్నించారు. నాగరికతా వ్యామోహం వెర్రి తలలు వేసి కొత్త ఫ్యాషన్ల పేరుతో అందంలో కల్తీ కలుపుకుంటున్న ఈ రోజుల్లో, ఈ సహజ సౌందర్యం నాకు గొప్ప ఆకర్షణ.

నా గుండె నిండా పన్నీరు చిలకి నట్లయి దడదడ కొట్టుకుంది.

ఆమె మీద మంచి చూపులు మరల్చ లేకపోయాను.

నాలో ‘నేను’ అంతరించిపోతూంది. ఇదొక అవస్థ. ఈ లాటి అవస్థలోనే

మిణుగురు పురుగులు

వి. సంపత్కుమారాచార్య

కొండెక్కుతున్న దీపాల్లో పోద్దామంటే నూనె లేదు! ...
తండులాలే లేక మాడుతున్న జనానికి ఎండగట్టో
ఆసక్తి లేదు !! ...

వింతవింతగా పెరుగుతున్న అధిక ధరల భారం
ఎంతో నిష్ఠురంగా ఆడుస్తూ విహరిండి
బక్కచిక్కిన పేదవాళ్ళని పాదలగొడుతూంటే
ఒక్క అడుగైనా ముందుకు వేయలేకపోతున్నారు!
జీవితంలో వెనక్కి నడుగువేస్తున్నారు ప్రోలిటేరియన్లు! ! ...
పర్యవసానం వ్యర్థమై ... ఎండమావుల్లా
అందకున్నాయి గతించిన పుట్టుకా ... భవితవ్యంలో
మరణమూ ... వారికి !! ...

ఆరిపోయిన ప్రమిదల్లాంటి బ్రతుకుల్లో
ఆశ అనే నూనె నిండుకుంది! ...
మలిగిపోయిన దీపాల్లాంటి మనుష్యుల మధ్య
మిగిలిపోయింది కటిక చీకటి !! ...

ఈ చీకటిని కూకటివేళ్ళతో పెళ్లగించడానికి
దివిటీల్లు దాల్చగలిగే శక్తి ఆ జీవుల కెక్కడిది?
మిణుగురు పురుగుల్లా
వెలిగి ఆరి ... వెలిగి ఆరి
చివరికి ఆ శక్తి తగ్గి
ఆయాస పడుతున్నారు! ... బ్రతుకనేర్వని వారు ... పాపం!
నేలపై రాలుతున్నారు! ! ...
కాని ఒక్కటిమాత్రం నిజం ! ...
ఈ కృత్రిమ విద్యుద్దీపాల్లాంటి
జీవితాల సంరంభం తగ్గినప్పుడు ...
పటాటోపాలన్నీ పటాపంచలైన తరుణంలో
ఆ మిణుగురు పురుగులే
ప్రపంచాన్ని ప్రకాశింపజేస్తాయి!
ఆసరాగా నిలబడి ఆశలు తీరుస్తాయి! ! ...
వాటి స్వేదమే తైలమై ఆనంద దీపాలు వెలుగుతాయి!
ఆ చేతులే నవ్య దీపావళి చేస్తాయి ! ! ...

ప్రయాణీకులు

ప్రేమ దేవత చల్లని అమృతపు స్పర్శతో నాకు పూర్ణత్వాన్ని ప్రసాదించింది. ఆ సౌందర్యారాధకుణ్ణి అయిపోయాను.

"కూర్చోలేకుండా ఉన్నారా?"

ఆమె పక్క ముసలాయన ఎవరో తల ఊపాడు.

నా బెంచిలో చివర ఓ పంజాబీ అతను కూర్చున్నాడు. అతన్ని పక్క బెంచీ మీదకు పంపేసి, "పడుకోండి. నే ఇలా కూర్చుంటాను" అన్నాను.

ముసలాయన ముఖం చేటంత అయింది.

ఆమె సాయంతో లేచి నా బెంచీ మీదకు వచ్చి పడుకున్నాడు. ఆమె ఆయన మీద దుప్పటి కప్పి అక్కడే కూర్చుంది.

ఆమె పేరేమై ఉంటుందో? రక రకాలుగా ఊహించుకొన్నాను. ఆమెకు తగిన పేరు ఏదీ నచ్చలేదు.

"ఎక్కడిదాకా వెళుతున్నారు?"

పలకరించా లనిపించింది.

కానీ, తీరా సమాధానం చెప్పకపోతే? అవతలే ఆ పంజాబీ వాడు నవ్వుకుంటున్నాడు నా అవస్థ గమనించి.

నా చూపులు తుమ్మెదలై ఆమె ముఖపద్మం మీద వాలినాయి.

ఆమె ఇబ్బందిగా చూసి తలవంచుకుని కూర్చుంది.

రైలు మహా వేగంగా మలుపు తిరుగుతూంది.

* * *

రైలు డోర్నకల్ చేరింది.

బయట ఎండ దంచేస్తున్నది.

ప్రయాణపు బడలిక వలన, ఎండ వలన ఆమె ముఖం కొంచెం వాడి మరో కొత్త సౌందర్యాన్ని పరిచయం చేస్తున్నది. శాంత సరోవరంలా ఉంది ఆమె వదనం.

ఈ లోపల ముసలాయన మూడు సార్లు లేచి కూర్చున్నాడు, పడుకోలే నంటూ. రెండుసార్లు ఆమె లేచి, ఏవో మాత్రలు ఇచ్చింది.

"డోర్నకల్ వచ్చిందా?" అన్నాడు మూలుగుతూ.

"ఊఁ" అంది.

"నువ్వు వెళ్ళి ఏమైనా తినిరా. మళ్ళీ అక్కడకు వెళ్ళి అన్నీ సర్దుకుని — ఎప్పుడో ఏమో?"

"ఆకలి లేదు. తరవాత తింటాను."

"కాదు. నా మాట విను. నాకేం భయం లేదు. ఆ అబ్బాయి ఉన్నాడుగా? కాస్త లేచి కూర్చుంటాను. జన్మదుఃఖం జరాదుఃఖం ..." అంటూ లేచి కూర్చున్నాడు.

"జాయాదుఃఖం కాదులెండి. నేను చూస్తుంటాను. మీరు వెళ్ళి రండి."

ఆమె నవ్వును పెదాల మధ్య బిగించి, గంభీరంగా "అయితే, నే వెళ్ళి వస్తాను" అంటూ వెళ్ళింది.

"నీ పేరేమిటి, బాబూ?"

చెప్పాను.

"ఏం చేస్తున్నావు?"

చెప్పాను.

"అబ్బో, పెద్ద ఉద్యోగమే. జీతమెంత వస్తుందో?"

"వెయ్యి రూపాయలు."

ఆయన ముఖం ఆనంద భాండమైంది.

ఎన్. ఎస్. ఆర్. మూర్తి

"సంతోషం, బాబూ! చిన్న వయస్సులో పెద్ద జీతం. పెద్ద పని. దేనికైనా పెట్టి పుట్టాలి. నాకు ముగ్గురు కొడుకులు. ఒక్కడికీ నాలుగు వందలు రాదు. అయితే, పెళ్ళిచూపులకు వెళుతున్నావా?"

"ఊఁ. అది కూడా కలిసి వస్తుందని."

"నీకేం, బాబూ! ఎవరైనా కళ్ళ కద్దుకుని ఇస్తారు పిల్లని. అయితే, విజయవాడలోనేనా ఉండటం?"

"కాదు. ఉద్యోగం బొంబాయిలో. అన్నయ్య విజయవాడలో ఉంటాడు."

విసుగనిపించింది ముసలాయన ప్రశ్నలకి.

"విజయవాడలో ఎక్కడ?"

ఎందుకో ఈయనకి?

చెప్పాను.

ఆయన క్షణంసేపు కళ్ళు మూసుకుని వెనక్కి ఆనుకుని కూర్చున్నాడు.

"సికిందరాబాదు పోతున్నారా?" అన్నాను.

"అవును, బాబూ!"

"మీ అబ్బాయి లున్నారా?"

"లేరు. ఎవరూ లేరు. నాకు అది, దానికి నేను."

"ఈ అమ్మాయి మీ కూతురా?"

ముసలాయన నా ముఖం వంక చూశాడు. ఒక సారి కళ్ళు ఆర్పి, "కాదు. నా అదృష్టం, దాని దురదృష్టం— నా భార్య" అన్నాడు.

నిర్ఘాంతపోయాను.

లేత తమలపాకుని నిలువునా చీల్చినట్లయింది!

"మీ భార్యా? !" అన్నాను తట్టుకోలేక.

"ఆశ్చర్యపోకు. జీవితంలో అనుకోని సంఘటనలు జరుగుతూ ఉంటాయి. మా పక్క వాటాలో ఉండేవాళ్ళు. వీళ్ళ నాన్న, నేనూ ఆప్తమిత్రులం. వీళ్ళమ్మ నన్ను 'అన్నయ్యా' అని పిలిచేది. నేను నా స్వంత చెల్లెలుగానే చూసేవాణ్ణి. వీళ్ళ నాన్న తప్పతాగి ఆస్తి అంతా తగలేశాడు. చివరకు ఒక రోజు గుండె పగిలి— ఎందుకులే, నాయనా!"

ముసలాయన ఆయాసంతో ఆగాడు. "దీని పేరు మీనాక్షి. నేనే నా పెన్షన్ డబ్బుతో దీన్ని స్కూలు ఫైనల్ దాకా చదివించాను. పాపం, కష్టపడి చదివి పాసయింది. ఉద్యోగం చేయాలని ప్రయత్నించింది. దురదృష్టవశాత్తు ఎక్కడా దొరకలేదు."

ముసలాయన కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి.

"ఇంతలో గోరు చుట్టుమీద రోకటి పోటులా వీళ్ళమ్మకి క్షయ అని తెలిసింది. మందులు కొనే తాహతు లేదు. నా పెన్షన్ రాళ్ళు చాలలేదు. నిజం. నాకే కోరికా లేదు. ఆఖరి రోజులలో వీళ్ళమ్మకి మీనాక్షి పెళ్ళి కాలేదని బెంగ ఎక్కువైంది. మనశ్శాంతి లేక జబ్బుతో బాధపడుతున్నది. ఆవిడ పరిస్థితి నువ్వు ఆలోచించు. ఎలాగైనా వివాహమైనా చేద్దామని ఎంతో ప్రయత్నించాను. కాలికి బలపం కట్టుకుని తిరిగాను. వారికి మీనా

శత్రునిబర్హణ దీక్షాయజ్ఞం

ఈ సమరం చీకటితో సమరం!
నిన్ననే ముగిసిం దనుకొన్నాను,
అందుకే ఆనందాన్ని వెలుగుల్లో
వెన్నెల పదుముల్లో నవ్వించా లనుకొన్నాను.
ప్రగతికి నవతకు తోరణాలిగా
ప్రతి గడపా ఆనందజ్యోత్స్నావళిగా చూడాలని ఆశించాను
అందుకోసం ఎదురు చూశాను!
ఈ సమరం! చీకటితో సమరం!
రాక్షసత్వంమీద మానవత్వం యుద్ధం ప్రకటించి
పంజా విప్పిన సమయం!
నిన్నటితో ముగిసిందనుకొని
శత్రునిబర్హణ పరిసమాప్తిగా
ముత్యాల వెలుగుల దివ్వెలతో
కాంతి కిరీటాన్ని ఆవిష్కరించా లనుకొన్నాను!
క్రాంతి గీతాన్ని వినిపించా లనుకొన్నాను!
చీకటి లేని వెలుగు వేల మీద
విజయోత్సవ సంకేతంగా
నవతా నికేతనాలు ఎగరేయా లనుకొన్నాను
ఒక్కసారి ప్రస్తుతాన్ని తనివితీరా పరిశీలించి పరికించి చూశాను!
చీకటి రక్కసి యముని మహిషపు గంటల కర్కశధ్వనిలా,
తిమిర రాక్షసి మహిషాసుర విషదంష్ట్రల విషజ్వాలలా,
ప్రతి మూలా ఏదోలా దాగే ఉందనీ
అది వెలుగుని కాటేస్తూ మింగేస్తూనే ఉందనీ తెలుసుకొన్నాను!
ఈ సమరం ఆగలేదనీ!
ఈ తిమిరం చావలేదనీ!
తెలుసుకొని మరింత ఆశతో
నవోత్సాహ సమరశక్తితో
శత్రు సమూల విచ్ఛేదానికి
తిమిరాన్ని నిష్పచ్చరం గావించడానికి
తిమిర నిర్మూలనానికి
శాంతి యజ్ఞం ప్రారంభిస్తున్నాను!
అగ్నిసాక్ష్యం ఆలపిస్తున్నాను.

—ఎల్లోరా

వచ్చింది. కాని... కాని కట్నమివ్వలేమే! ఏం చేయాలి?''

ముసలాయన ఆకాశం వంక చూస్తూ చెబుతున్నాడు.

''మరి మీకు తప్పలేదన్న మాట.''

ఎంత మామూలుగా అన్నా, కోపం ధ్వనించింది.

''నా స్థితిలో నువ్వయితే ఏం చేస్తావు? అంతేకాదు. చివరకు మీనాయే తెగించి పెళ్ళి చేసుకుంటా నంది. వద్దని చెప్పాను. తల్లికోసం ఈ త్యాగం చేయమని అర్థించింది.''

''ఇది త్యాగమా? కాదు. బలి!'' ఆవేశంలో నోరు జారింది.

''నిజం. ఉన్న మాట చెప్పావు. నీ లాంటి యువకుడు ఆ రోజు నాకు దొరికినట్లయితే మీనా భవిష్యత్తు మరో విధంగా ఉండేదేమో? పోనీ, ఒక్క చిన్న సహాయం చేసిపెట్టు. మీనా కెక్కడన్నా ఉద్యోగం సంపాదించిపెట్టు. వచ్చే నీ కడుపున పుడతా.''

తల వంచుకుని వింటున్నాను.

మాటి మాటికీ ఆమె దీన వదనమే నా కళ్ళ ముందు మెదులుతున్నది.

నా మనస్సు ముళ్ళ కంచెలో చిక్కుకున్నట్లయింది.

ఎంత కష్టం!

కలల మంటలతో ఇక ఏ అన్వేషణా లేకుండా నిర్లిప్తంగా రోజులు గడపాలి కాబోలు.

''మీకు పళ్ళు తెచ్చాను'' అంటూ వచ్చింది.

ఆమె వంక చూడలేకపోయాను.

''ఫరవాలేదు, తినండి.''

పళ్ళు వలిచి పెట్టింది.

అయన తింటూ నే నేమైనా మాట్లాడతానని కాబోలు నా వంక చూస్తూ కూర్చున్నాడు.

రైలు బయలుదేరింది.

నా మనస్సు కలతపడిపోయింది. ఏదో పెన్నిధి దొరికినట్లే దొరికి చేజారి పోయింది. ఏదో ఆవేశం గుండెల్లోంచి చిందులు తొక్కుతున్నది.

* * *

''ఏరా, నచ్చలేదా?'' మామూలుగా అడిగాడు అన్నయ్య.

''లేదు. అసలా పెళ్ళిని చూడలేదు.''

''అదేం?''

''ఏమో, చూడాలనిపించలేదు. ఇప్పట్లో పెళ్ళి మాటలు తలపెట్టకు.''

''అదేమిట్రా?''

''అంతే నన్నయ్యా.''

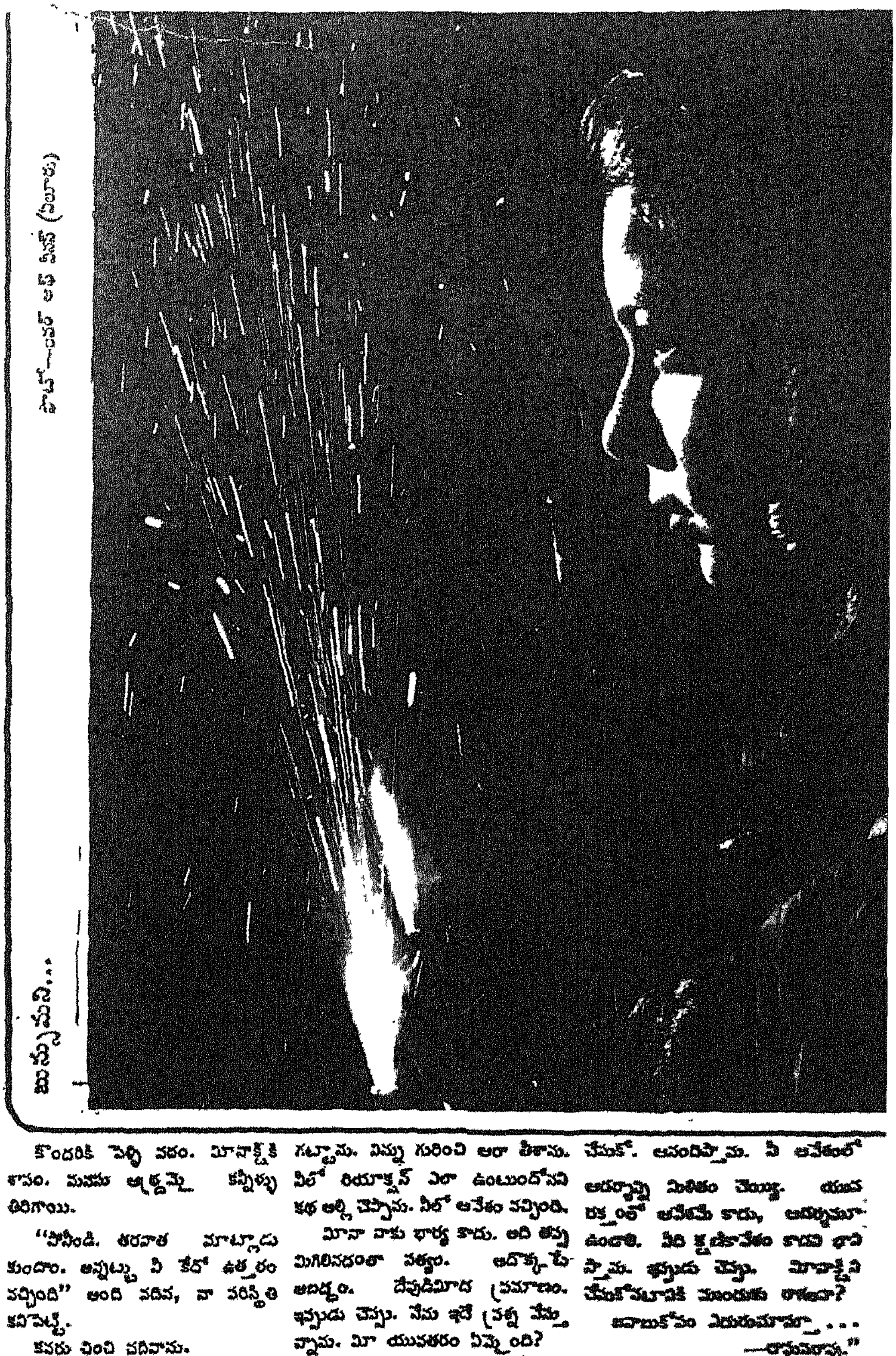

కొందరికి పెళ్ళి వరం. మీనాక్షికి శాపం. మనసు ఆర్ద్రమై కన్నీళ్ళు తిరిగాయి.

''పోనీండి. తరవాత మాట్లాడు కుందాం. అప్పట్లు నీ కేదో ఉత్తరం వచ్చింది'' అంది వదిన, నా పరిస్థితి కనిపెట్టి.

కవరు చించి చదివాను.

''బాబూ!

కల్పన ఎప్పుడూ తీయగా ఉంటుంది. నిజం చేదుగా ఉంటుంది. అయితే, మనం ప్రయత్నిస్తే నిజాన్ని తీయగా మార్చుకో వచ్చు. నన్ను గుర్తు పట్టా వనుకుం టాను. ఆ రోజు రైల్లో నీతోబాటు ప్రయాణం చేసిన ముసలాయన్ని నేను. నీతో ఒక నిజం చెప్పాలి. నువ్వు మీనాని చూస్తున్న చూపులు, నీ భావాలు పసి గట్టాను. నిన్ను గురించి ఆరా తీశాను. నీలో రియాక్షన్ ఎలా ఉంటుందోనని కథ అల్లి చెప్పాను. నీలో ఆవేశం వచ్చింది.

మీనా నాకు భార్య కాదు. అది తప్ప మిగిలినదంతా సత్యం. అదొక్కటే అబద్ధం. దేవుడిమీద ప్రమాణం. ఇప్పుడు చెప్పు. నేను ఇదే ప్రశ్న వేస్తు న్నాను. మీ యువతరం ఏమైంది?

నీ ఆవేశం సత్యమైతే మీనాని ఉద్ధరించగలవు. ఇదిగో. నా అడ్రెసు. మా మీనాని నీ కిచ్చి చేస్తాము. అయితే, ముందే చెప్పాను నా పరిస్థితి.

మా మీనాకి నువ్వూ నచ్చావు. ఒక వేళ నేనే పొరబడి, నీకు మా మీనా మీద నీ అభిప్రాయమూ లేకపోతే మీనా లాంటి వాళ్ళు చాలా మంది ఉన్నారు. వారిలో ఎవరినైనా సరే, వివాహం చేసుకో. ఆనందిస్తాము. నీ ఆవేశంలో ఆదర్శాన్ని సాధించి చెయ్యి. యువ రక్తంలో ఆవేశమే కాదు, ఆదర్శమూ ఉండాలి. నీది క్షణికావేశం కాదని భావి స్తాను. త్వరలో వెళ్ళు. మీనాక్షిని చేసుకోవటానికి ముందుకు రాగలవా?

జవాబుకోసం ఎదురుచూస్తూ...

—రామయ్య.''

ఉత్తరం చదివాక అయోమయంలో పడ్డాను. ఇది కలో, నిజమో?

''ఎవరి దగ్గరినుంచి ఉత్తరం?'' అమ్మ అడిగింది.

మీనాక్షి భాగస్వామి కాబోతుంది. ఇది సత్యం.

''అమ్మా! ముహూర్తం పెట్టించండి.'' ఆనందం పట్టలేక అరిచాను. ★